

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я
ІМ. О. М. МАРЗЄЄВА НАМН УКРАЇНИ»
ГО «УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я»**

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

**ЗБІРКА ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
НАУКОВО–ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
(XX марзєєвські читання)**

Випуск 24

**24-25 жовтня 2024 р.
м. Київ**

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я
ІМ. О. М. МАРЗЄЄВА НАМН УКРАЇНИ»
ГО «УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я»**

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

*ЗБІРКА ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
(XX марзєєвські читання)
Випуск 24*

24 - 25 жовтня 2024 р.
м. Київ

пандемії COVID-19 та російської військової агресії. При цьому необхідно не боятись визнати фундаментальну роль та місце гігієнічної науки і практики для подальшої ефективної розбудови системи охорони громадського здоров'я та відновити ті вітчизняні напрацювання з підготовки кадрів для сфери громадського здоров'я, які не мають відповідних аналогів на міжнародному рівні.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ЗМІНИ В ДИНАМІЦІ ЧАСУ

*Сергета І. В., Стоян Н. В., Теклюк Р. В., Браткова О. Ю., Ваколюк Л. М.,
Дреженкова І. Л., Редчіц М. А., Шевчук Т. В., Дударенко О. Б.*

Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова, м. Вінниця

Метою роботи є визначення концептуальних детермінант ефективного використання здоров'язберігаючих технологій у сучасних закладах вищої освіти та оцінка їх змін, які відбуваються в динаміці часу.

В ході проведених досліджень встановлено, що в динаміці десятилітнього періоду найвищий рівень розвитку показників функціональних можливостей вищої нервової діяльності реєструється у студентів-третьокурсників (найкращі показники швидкості простої зорово-моторної реакції ($p < 0,001$) і врівноваженості нервових процесів ($p < 0,05 - 0,01$)) та студенток-першокурсниць (найкращі показники швидкості диференційованої зорово-моторної реакції ($p < 0,001$), рухливості і врівноваженості нервових процесів), найнижчий – у студентів-випускників (найгірші показники рухливості і врівноваженості нервових процесів) та студенток-третьокурсниць (найгірші показники швидкості диференційованої зорово-моторної реакції і рухливості нервових процесів).

Разом з тим найкращі, виходячи із адаптаційно-значущих позицій, значення функціональних можливостей зорової сенсорної системи спостерігаються у студентів-випускників і студенток-випускниць, найгірші – у студентів-третьокурсників ($p < 0,01-0,001$) і студенток-першокурсниць, найкращі показники координативних здібностей властиві для студентів ($p < 0,05$) і студенток ($p < 0,01 - 0,001$), які навчаються на 3 курсі, найгірші – відповідно для студентів, які навчаються на 6 курсі, і студенток, які навчаються на 1 курсі, і, отже, відсутність впродовж досліджуваного періоду виражених тенденцій щодо неухильного розвитку показників психофізіологічних функцій зумовлює необхідність розробки заходів психофізіологічного впливу на організм як однією із найвагоміших концептуальних детермінант здоров'язберігаючих технологій.

Дані проведених досліджень надали можливість визначити місце психогігієнічних компонентів у структурі сучасних здоров'язберігаючих технологій в закладах вищої освіти та розробити програму їх ефективного використання, основними складовими якої є: режимний компонент, що полягає у забезпеченні раціональної організації добової діяльності студентської молоді, за якої тривалість основних режимних компонентів максимально відповідає гігієнічно обґрунтованим нормативним положенням; психофізіолого-психодіагностичний компонент, що передбачає оцінку рівня сформованості окремих психофізіологічних функцій і особливостей особистості студентів та урахує провідні тенденції їх розвитку в динаміці часу; прикладний компонент, що передбачає безпосереднє застосування комплексу психогігієнічних компонентів у структурі здоров'язберігаючих технологій на трьох провідних (базисному, поглибленому і рекомендаційному) рівнях.

В ході застосування процедур кореляційного аналізу визначені найбільш суттєві зв'язки між показниками узагальненої оцінки стану здоров'я студентів і студенток та характеристиками розвитку ряду провідних психофізіологічних функцій ($r = 0,28 - 0,53$, $p < 0,05 - 0,001$) і формування особливостей особистості ($r = 0,24 - 0,53$, $p < 0,05 - 0,001$).

Застосування процедур факторного аналізу засвідчує як надзвичайно стабільну і стійку картину взаємин між досліджуваними показниками на різних етапах здобуття вищої медичної освіти, так і наявність певних мігруючих компонентів. Важливо підкреслити, що і серед юнаків,

і серед дівчат найбільш значущий вплив на провідні характеристики рівня здоров'я справляють такі фактори, як: особливості соціально-психологічної адаптації (частка дисперсії – 19,0-29,8%), особливості рівня емоційного вигорання (частка дисперсії – 18,7 - 29,8%), особливості агресивних проявів особистості (частка дисперсії – 8,86 - 17,56%), особливості тривожності та характеру (частка дисперсії – 4,6 - 20,0 %), особливості темпераменту та суб'єктивного контролю (частка дисперсії – 4,2 - 8,5 % у дівчат).

Встановлено, що в умовах використання психогігієнічних компонентів у структурі здоров'язберігаючих технологій реєструються найкращі, виходячи із адаптаційної точки зору, показники, насамперед, з боку характеристик основних нервових процесів та швидкості диференційованої зорово-моторної реакції ($p < 0,001$), має місце їх позитивний вплив на процеси формування показників ситуативної ($p < 0,05 - 0,01$) і особистісної ($p < 0,01 - 0,001$) тривожності, рівня суб'єктивного контролю в галузі міжособистісних відносин у юнаків ($p < 0,05$) та навчальних відносин у дівчат ($p < 0,05$), фізичної агресії у юнаків і дівчат ($p < 0,05$) та непрямой агресії і роздратованості у дівчат ($p < 0,05$), емоційного вигорання в обох статевих групах ($p < 0,05 - 0,001$), а також зменшення ступеня напруження таких механізмів психологічного захисту, як регресія ($p < 0,05$), заміщення ($p < 0,01$) і гіперкомпенсація ($p < 0,05$) – у юнаків, регресія ($p(t) < 0,05$), заперечення ($p(t) < 0,05$) і гіперкомпенсація ($p < 0,05$) – у дівчат.

В ході досліджень науково-обґрунтовані психогігієнічні основи здоров'язберігаючих технологій у закладах вищої освіти, концептуальними детермінантами ефективного використання яких є: режимно-адаптаційна детермінанта, що обумовлює потребу в урахуванні основних режимних елементів діяльності студентів в конкретних умовах організації навчального процесу, постійному моніторингу рівня навчальної адаптації і навчальної успішності студентів, передусім, за професійно-орієнтованими навчальними дисциплінами; психофізіологічна детермінанта, що визначається рівнем розвитку провідних соціально- і професійно-значущих психофізіологічних функцій організму юнаків і дівчат; особистісна детермінанта, що тісно пов'язана з особливостями процесів формування провідних властивостей особистості студентської молоді, які відіграють важливу роль за умов впливу як сприятливих, так і несприятливих чинників навчальної та позанавчальної діяльності; інтегративно-функціональна детермінанта, що визначається наявністю глибинних взаємозв'язків між окремими компонентами функціонального стану та адаптаційних можливостей організму юнаків і дівчат, які справляють найсуттєвіший вплив на процеси формування характеристик стану здоров'я студентської молоді.

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ О. О. БОГОМОЛЬЦЯ

Швагер О. В., Кучеренко О. С.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ

Безперечно, спочатку пандемія COVID-19, а згодом повномасштабне вторгнення росії на територію нашої держави призвело до суттєвих змін у всіх сферах життєдіяльності кожного з нас. Так, навесні 2020 року як закордонні, так і українські навчальні заклади були змушені терміново впроваджувати дистанційну форму навчання як єдино можливу у зв'язку з введенням жорстких карантинних обмежувальних заходів.

Основою ефективного застосування дистанційного навчання є насамперед технологічна готовність як викладачів і закладу освіти в цілому, так і студентів. А далі вже ґрунтовна методична підготовка з кожної навчальної дисципліни, вибір оптимальної моделі навчального процесу, проектування сценарію навчання як певної послідовності дій та досвіду, що отримає здобувач впродовж засвоєння певного курсу, деталізована підготовка й організація не лише аудиторних занять, а й насамперед самостійної роботи студентів. При цьому слід зауважити, що акцент при дистанційній формі навчання зміщується саме в бік самостійної роботи студента, а викладач при цьому виступає в ролі організатора навчального процесу, консультанта та тьютора.

ЗМІСТ

1. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В СИСТЕМІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я	4
ВАГОМІ РОЗРОБКИ ДУ «ІГЗ НАМНУ» В 2023 РОЦІ, ЯКІ АКТУАЛЬНІ У ВОЄННИЙ ЧАС.....	5
<i>Полька Н. С., Рудницька О. П., Лейких С. В., Мельченко Ю. В., Михайленко П. М., Новохацька С.М.</i>	
МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА В ГАЛУЗІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ЯК ВАЖЛИВА СКЛADOVA ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ НАУКОВИХ СПЕЦІАЛІСТІВ.....	6
<i>Турос О. І., Коблянська А. В.</i>	
ІНФОРМАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ОБРОБЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ АНКЕТУВАННЯ У СИСТЕМІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я.....	7
<i>Антомонов М. Ю., Русакова Л. Т.</i>	
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД	8
<i>Зоріна О. В., Галагуз В. А., Тихоненко М. О., Новохацька С. М.</i>	
НОВЕ ПІДГРУНТЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ	9
<i>Хоменко І. М., Івахно О. П., Скіпальській А. П.</i>	
СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я	11
<i>Хоменко І. М., Чешко Я. М.</i>	
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ЯК ФАКТОР ЇЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	12
<i>Скиба О.О.</i>	
REGIONAL APPROACHES TO STUDYING THE EXPOSURE TO NATURAL IONIZING RADIATION AS A RISK FACTOR FOR HEALTH IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA	13
<i>Corețchi L., Căpațina A., Șargu V., Overcenco A., Ababii A., Bogdan M., Gîncu M.</i>	
ЗАБРУДНЕННЯ ПОВІТРЯ ПРИМІЩЕНЬ РАДОНОМ, ЯК ОДИН З ФАКТОРІВ РИЗИКУ, ЩО ВПЛИВАЄ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	15
<i>Чумак С. П., Штиль О. В., Данілейченко В. О.</i>	
ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ ДОЗ ОПРОМІНЕННЯ НАСЕЛЕННЯ РАДІОАКТИВНО ЗАБРУДНЕНИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ У 2010–2023 РР	16
<i>Василенко В. В., Курята М. С., Морозов В. В., Білоник А. Б., Мань З. С., Литвинець Л. О., Крамаренко М. С., Міщенко Л. П.</i>	
РОЛЬ ТА МІСЦЕ ГІГІЄНИЧНОЇ НАУКИ І ПРАКТИКИ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я	18
<i>Гушук І. В., Лях Ю. Є., Лях М. В., Гайдаш І. А., Глазкова Н. О..</i>	
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ЗМІНИ В ДИНАМІЦІ ЧАСУ	19
<i>Сергета І. В., Стоян Н. В., Теклюк Р. В., Браткова О. Ю., Ваколюк Л. М., Дреженкова І. Л., Редціц М. А., Шевчук Т. В., Дударенко О. Б.</i>	
ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ О. О. БОГОМОЛЬЦЯ.....	20
<i>Швагер О. В., Кучеренко О. С.</i>	
QUALITY OF SLEEP OF MEDICAL STUDENTS AS AN INDICATOR OF THE IMPACT THE FORM OF ORGANIZATION OF EDUCATIONAL PROCESS IN CRISIS CONDITIONS.....	21
<i>Merkulova T. V.</i>	